

mentarnog akreditiva. U dijelu u kojem su i Jednoobrazna pravila i ti poslovi vezani uz pomorskopravne institute, bit će potrebno da se na njih vratimo i analiziramo stajališta koja su u judikaturi raznih zemalja s obzirom na njih zauzeta.

E.P.

APELACIONI SUD, Poitiers

Presuda od 15.II 1961.

Sté Anonyme Chalutiers de la Rochelle c/a
Association Rochelaise de pêche a vapeur

Razlika izmedju tegljenja i spasavanja - Tegljenje zatraženo samo radi dobitka na vremenu tegljenog broda, ne predstavlja spasavanje - Tegljač ima pravo samo na naknadu štete i izmaklu dobit, a ne i na posebnu nagradu za tegljenje

Ribarski brod "Poitou" pretrpio je na pučini avariju motora i zatražio od ribarskog broda "Imbrin" da ga dotegli u luku. Kako se stranke nisu mogle sporazumjeti o visini naknade za tegljenje, spor su prepustile na rješavanje sudu.

Prvostepeni sud je obvezao brodarka broda "Poitou" da plati iznos od 736.795 franaka. Protiv ove presude taj brodark je uložio žalbu.

Apelacioni sud je zauzeo slijedeće stajalište:

U konkretnom slučaju nije se radilo o spašavanju nego o tegljenju. Da bi se moglo raditi o spasavanju bilo bi potrebno da se brod, koji zahtijeva tegljenje, nalazi u opasnosti da propadne, što, međjutim, ovdje nije bio slučaj.

Atmosferske okolnosti - ne samo u času kada je tegljenje zatraženo, nego i za čitavo vrijeme tegljenja, pa i naknadno narednih nekoliko dana - bile su veoma povoljne. Uglavnom radilo se o vjetru jačine 4 po Beaufort-u. Brod "Poitou" tako je gradjen da može lako podnositi daleko jača nevremena, pa i velike oluje. Nadalje: tegleni brod - u času kada je tegljenje započelo - nalazio se na poziciji na kojoj je brzina struje iznosila 600 m na sat. Relativno slab vjetar duvao je, doduše, u pravcu struje, što je povećavalo zanos broda prema španjolskoj obali, ali ni to nije predstavljalo nikakvu opasnost, jer se ta obala nalazila daleko 300 milja. Na poziciji na kojoj se brod nalazio nije bilo nikakvih grebena niti drugih sličnih opasnosti. I pod pretpostavkom da bi brod zanašnjem dospio do španjolske obale, ne bi bio izložen nikakvoj opasnosti, jer je imao veoma dobru opremu za sidrenje.

Što se pak tiče kvara na motoru, sud je ustanovio da je taj kvar bio takve naravi da ga je posada mogla privremeno otkloniti, i da bi brod - premda s takvim popravkom ne bi bio sposoban za ribolov - ipak mogao doći u luku vlastitim sredstvima.

Za vrijeme tegljenja nije se dogodilo ništa izvanredno što bi ugrozilo sigurnost tegljenog broda. Jedini događaj, koji treba istaknuti, jest pucanje konopa kojim su brodovi bili vezani, ali ni to nije ugrozilo sigurnost broda, budući da su atmosferske prilike bile povoljne, i brod "Poitou" ponovo je uhvaćen u tegalj za relativno kratko vrijeme.

Na temelju svih ovih razloga sud je stao na stajalište da se nije radilo o spasavanju, nego o tegljenju, a da zapovjednik broda "Poitou" nije zatražio usluge tegljenja zbog spasa broda, nego samo radi uštede na vremenu, naime da što prije stigne u luku.

Sud je nadalje raspravio i pitanje da li tegljač ima pravo na nagradu, koja bi prelazila iznos troškova i izmakle dobiti. Prvostepeni sud priznao je na ime nagrade 0,50% vrijednosti tegljenog broda. Apelacioni sud to nije prihvatio, i priznao je samo pravo na pretrpljenu štetu /za puknuti konop, obračunavši staro za novo/ u iznosu od 206.321 franak, a za izmaklu dobit /koliko bi tegljač predvidivo bio zaradio na ribolovu za vrijeme tegljenja/ iznos od 240.000 franaka, dakle ukupno 446.321 franak.

/DMF 1961, str.298-301/

B.J.

Bilješka.- Stajalište suda, da se tegleni brod nije nalazio u opasnosti, teško da bi se moglo bilo kakvim razlozima pobijati. Međutim važno je podvući da sud za tegljenje ne priznaje ni kakve posebne nagrade. U gornjem slučaju stranke nisu ugovorile visinu naknade za tegljenje, pa nije jasno da li bi sud - ukoliko bi došlo do spora u slučaju ugovorene nagrade - priznao iznos koji je ugovoren, a koji eventualno prelazi troškove i izmaklu dobit. Pomorsko pravo takove mogućnosti za tegljenje ne pozna, pa bi se smanjenje nagrade moglo, eventualno, bazirati na načelima građanskog prava.

Koliko je nama poznato, naši sudovi nisu imali prilike raspravljati o ovakvom slučaju. Teško bi se moglo pretpostaviti da bi ugovorenu nagradu mogli smanjiti do visine štete i izmakle dobiti, ukoliko se, naravno, ne bi radilo o nedopuštenom djelu na strani tegljača kod ugovaranja nagrade. Smanjenje nagrade temeljilo bi se u tom slučaju na općim principima našega građanskog prava,

Inače čini nam se da nema razloga da se načelno i tegljaču ne bi priznala nagrada i preko iznosa štete i izmakle dobiti. Iz okolnosti da takvu nagradu pomorsko pravo priznaje izričito samo za slučaj spasavanja, ne slijedi da je kod tegljenja takva nagrada isključena. Budući da o toj nagradi pomorsko-pravni propisi nemaju nikakve izričite norme, pitanje se mora rješavati po načelima građanskog odnosno privrednog prava. Sa stajališta ovih prava tegljenje za tegljeni brod predstavlja jednu uslugu, i to uslugu lukrativnog karaktera. Za svaku takvu uslugu onaj kojemu je usluga učinjena duguje naknadu. Inače bi se, prema stajalištu gornje presude, moglo doći do apsurdnog rezultata, naime da tegleni brod ne bi bio dužan tegljaču platiti ništa, ako tegljač ne bi htio dokazati da je imao štete i izmakle dobiti. Dapače, čini nam se da je nagrada u ovakvim slučajevima, načelno, opravdanija nego kod spasavanja. Kod spasavanja se, naime, spašeni brod nalazi u nevolji, pa postoji, najblaže rečeno, moralna obveza da ga se spasi. Medjutim kod tegljenja, kao što je u gornjoj presudi bio slučaj, brod traži uslugu isključivo radi svog komoditeta, pa onaj koji je tu uslugu učinio, prema stajalištu presude, ne bi imao pravo na nikakvu naplatu, a njegovom uslugom se drugi brod koristio. Odredjivanje nagrade za tegljenje ne vrši se prema načelima instituta pomorskih spašavanja na moru, već prema načelima građanskog odnosno privrednog prava.

B. J.

APELACIONI SUD, Douai

Presuda od 23.II 1961.

Sté Denis Nakliyati c/a Sté Goldschmidt
i drugi

Jačina vjetrova po Beaufort-u kao viša sila - Zapovjednik je dužan, za vrijeme nevremena, u granicama mogućnosti, voditi računa ne samo o spasu broda nego i o očuvanju tereta

Brod "Kayseri" prevozio je stanovitu količinu kukuruza. Na putovanju je brod zapao u nevrijeme, za koje se ustanovilo da je jačina vjetrova bila 7-8 po Beaufort-ovoj skali. Za vrijeme toga nevremena popustili su vijci poklopaca cijevi za ventilaciju, što je prouzrokovalo ulazak vode u skladište broda, radi čega se jedan dio kukuruza pokvario.

Primaoci su tužili brodaru za naknadu štete. Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu, nakon čega je brodar uložio žalbu. U žalbi navodi da su eksperti ustanovili da je do